

Tiltag i krisetider

Økonomisk støtte batter mest i bunden

Det er dem med de laveste indkomster, de ufaglærte og de unge under 35 år, der har størst tilbøjelighed til at omsætte nye penge til forbrug. Det er vigtigt at have for øje, når vi på den anden side af coronakrisen skal have den danske økonomi op i gear igen. For i den situation kan det nemlig blive nødvendigt at sætte gang i privatforbruget i form af økonomisk støtte til borgerne, og den støtte bør målrettes dem, der er mest tilbøjelige til at forbruge nye penge.

af analytiker **Sune Caspersen**

22. maj 2020

Analysens hovedkonklusioner

- Økonomisk støtte til danske husholdninger bør målrettes dem, der er mest tilbøjelige til at omsætte pengene til forbrug. Det er den mest effektive udnyttelse af statens midler.
- Den marginale forbrugstilbøjelighed er højest i den nedre halvdel af indkomstfordelingen. Her bliver en indkomstfremgang på 100 kr. omsat til forbrug på mellem 75 og 80 kr.
- For almindelige lønmodtagere med en årsindkomst før skat på mellem 300.000 og 350.000 kr. er forbrugstilbøjeligheden også høj. Mere end 70 kr. af en indkomstfremgang på 100 kr. omsættes til forbrug. Over dette indkomstniveau aftager forbrugseffekten dog kraftigt.
- Ufaglærte, som i høj grad er ansat i brancher hårdt ramt af coronakrisen, er den uddannelsesgruppe med højest marginal forbrugstilbøjelighed på omkring 70 kr. for hver 100 kr. indkomststigning.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

Mobil 50 73 71 34

jk@ae.dk

Økonomisk støtte er mest effektiv i bunden

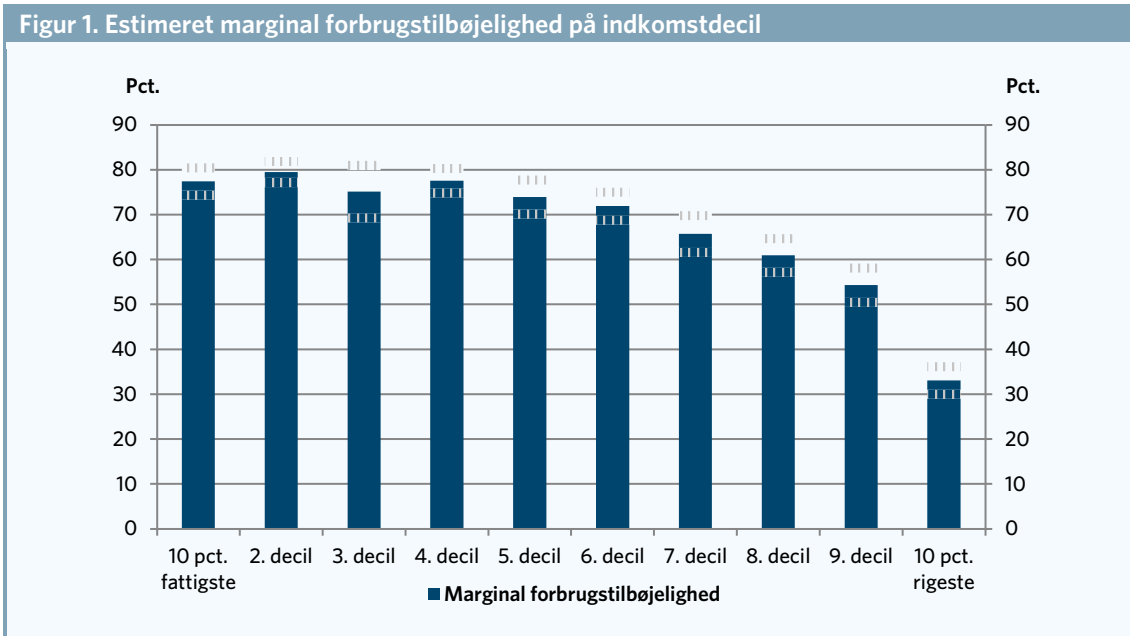
Når vi på den anden af side af coronakrisen skal have den danske økonomi op i gear igen, er det vigtigt at få sat gang i privatforbruget, da det er med til at understøtte beskæftigelsen i mange af de sektorer, der i øjeblikket er hårdt ramt. Sker det i form af økonomisk støtte til borgerne, er det dog slet ikke uvæsentligt, hvem støtten målrettes.

I denne analyse har vi undersøgt, hvem der er mest tilbøjelige til at omsætte en indkomstfremgang til forbrug og derved sætte gang i økonomien, hvis man målretter støtten til dem. Det kaldes også den marginale forbrugstilbøjelighed eller forbrugskvote. Undersøgelsens datagrundlag og metode er beskrevet til sidst i Boks 1.

Forbruget stiger mest i bunden, når indkomsten vokser

Tilbøjeligheden til at øge sit forbrug, når indkomsten vokser, er størst i den nedre halvdel af indkomstfordelingen. Det fremgår af Figur 1, som viser den estimerede marginale forbrugstilbøjelighed opdelt på indkomstdecil. Ser man på de 10 pct. fattigste, har en forøgelse af indkomsten på f.eks. 100 kr. medført 77 kr. i øget forbrug i samme år.

I 5. og 6. decil, som forudsætter en personlig indkomst før skat på omkring 300.000-350.000 kr. om året, hvilket er en typisk indkomst for en almindelig lønmodtager, er den marginale forbrugstilbøjelighed også høj. Her har en forøgelse af indkomsten på 100 kr. medført øget forbrug på 74 og 72 kr. i henholdsvis 5. og 6. decil.

Anm: Eksklusive selvstændige, men inklusive familier med voksne studerende. Estimationen er foretaget separat for hver enkel indkomstgruppe. Inddelingen i indkomstdecil er foretaget på baggrund af husstandsækvivaleret disponibel indkomst i 2015. Stregerne over og under hver søjle angiver 95 pct.-konfidensintervallet for estimatet pba. cluster-robuste standardfejl.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Højere oppe i indkomstfordelingen aftager tilbøjeligheden til at forbruge en indkomstfremgang dog kraftigt. Blandt de 10 pct. rigeste er forbruget blot øget med 33 kr. for hver 100 kr., indkomsten er øget. Størstedelen af den øgede indkomst bliver altså lagt til side til opsparing, så økonomisk støtte til denne gruppe vil være et meget ineffektivt redskab til at sætte gang i privatforbruget.

Det er derfor vigtigt at målrette økonomisk støtte til den nedre del af indkomstfordelingen med årsindkomster på 350.000 kr. og derunder, hvis vi skal sætte gang i privatforbruget på den mest effektive vis.

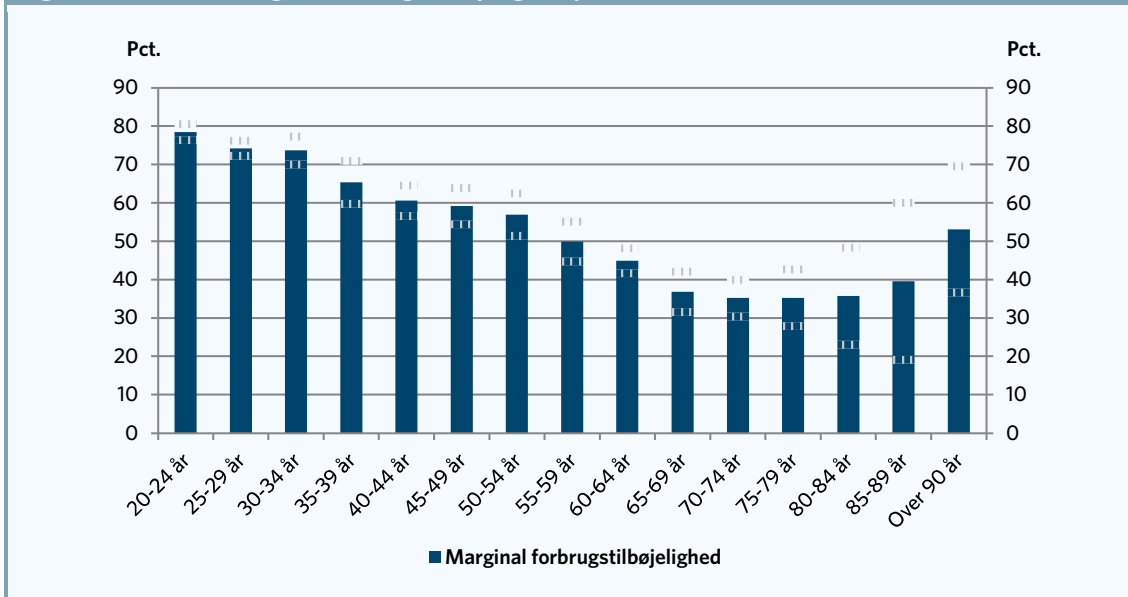
Særligt personer, der mister deres job og kommer på dagpenge, kan opleve en markant reduktion af det månedlige rådighedsbeløb, som leder til, at de strammer bæltet ind og sænker forbruget tilsvarende. For at imødegå dette afledte fald i privatforbruget som følge af afskedigelser, er det derfor en oplagt mulighed at hæve dagpengeloftet midlertidigt, så vi undgår et for kraftigt fald i privatforbruget.

De unge er mere tilbøjelige til at øge forbruget end de ældre

Det er ikke kun på tværs af indkomstforhold, at der er store forskelle i den marginale forbrugstilbøjelighed. Figur 2 viser, hvordan forbrugstilbøjeligheden varierer på tværs af alder. Forbruget øges med ca. 75 kr. for hver 100 kr. øget indkomst blandt de unge under 29 år, som således har den højeste marginale forbrugstilbøjelighed. I takt med alderen aftager forbrugstilbøjeligheden, der er på ca. 35 kr. for hver 100 kr., indkomsten øges blandt de 65-84-årige.

For de ældste grupper stiger forbrugstilbøjeligheden igen, hvilket kan dække over arveforskud, der i denne analyse vil fremtræde som forbrug. Det er dog værd at bemærke, at spredningen – og derved usikkerheden – i forbrugstilbøjeligheden vokser kraftigt for de ældste grupper, hvilket afspejler store forskelle i forbrugsadfærden fra familie til familie.

Figur 2. Estimeret marginal forbrugstilbøjelighed på alder for ældste familiemedlem

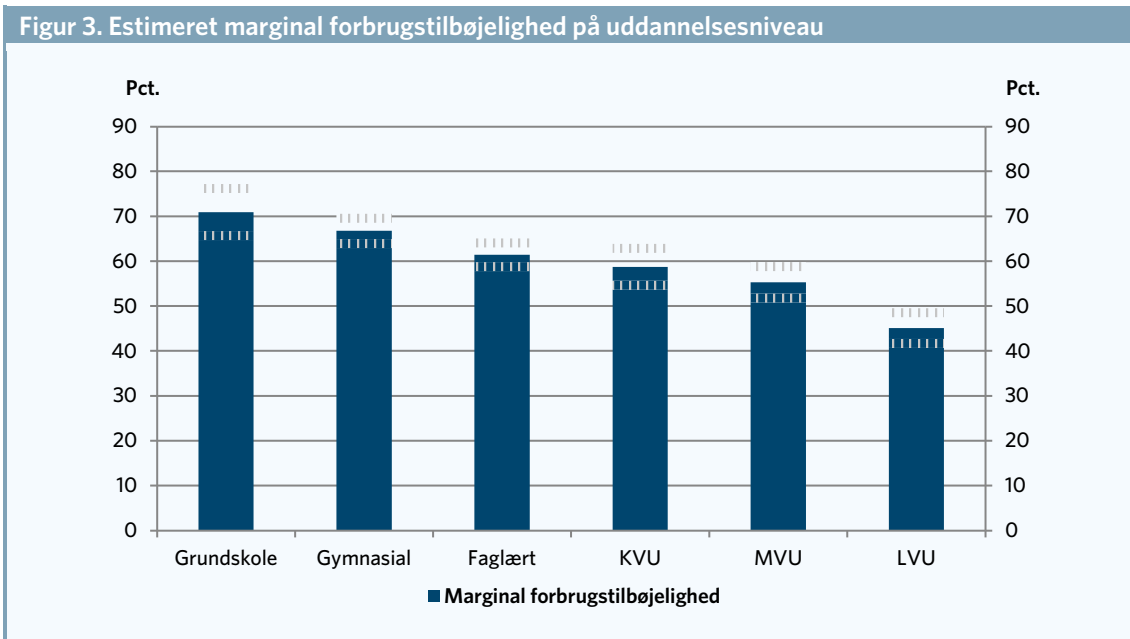

Anm: Eksklusive selvstændige, men inklusive familier med voksne studerende. Estimationen er foretaget separat for hver enkel aldersgruppe. Inddelingen i aldersgrupper er foretaget pba. alder på ældste familiemedlem i 2015. Stregerne over og under hver søjle angiver 95 pct.-konfidensintervallet for estimatet pba. cluster-robuste standardfejl.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Ufaglærte har høj forbrugstilbøjelighed

I Figur 3 er den marginale forbrugstilbøjelighed opgjort på uddannelsesgrupper. Ufaglærte med grundskolen som højst fuldførte uddannelse har en høj forbrugstilbøjelighed på ca. 71 kr. ved en indkomstfremgang på 100 kr. Blandt faglærte øges forbruget med 61 kr., mens personer med en mellemlang videregående uddannelse forbruger 55 kr., når indkomsten stiger med 100 kr. Akademikere med en lang

videregående uddannelse er mindst tilbøjelige til at omsætte en indkomstfremgang til forbrug, da de blot forbruger 45 kr. af en indkomstfremgang på 100 kr.

Anm: Eksklusive selvstændige, men inklusive familier med voksne studerende. Estimationen er foretaget separat for hver enkel uddannelsesgruppe. Inddelingen i uddannelsesgrupper er foretaget pba. uddannelsesniveau for det højst uddannede familiemedlem i 2015. Stregene over og under hver søjle angiver 95 pct.-konfidensintervallet for estimatet pba. cluster-robuste standardfejl. Personer med uoplyste uddannelsesoplysninger er udeladt i figuren.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Boks 1. Sådan har vi gjort

Husholdningernes opsparing og forbrug er undersøgt på baggrund af Danmarks Statistiks personregistre.

Imputering af forbrug

Nettoformuen er opgjort som aktiver (ejerbolig, andelsbolig, bil og opsparing i frie midler) fratrukket passiver (realkreditlån, banklån og anden gæld) og omfatter ikke pensionsformuen. Nettoformuen er husstandsækvivaleret på familieniveau. Der er foretaget en afgrænsning af hvilke familier, der indgår ved beregningen af imputeret forbrug og opsparing. Familier, hvor mindst én person har handlet bolig, ændret civilstand (gift/skilt) eller driver selvstændig virksomhed som primær beskæftigelse, er frasorteret. Det skyldes, at deres forbrug og opsparing ikke kan imputeres med særlig høj præcision på baggrund af de tilgængelige registerdata. Dette resultat er bl.a. dokumenteret i "Consistency between household-level and consumption data from registers and surveys" af Abildgren og andre (2018).

Forbrugsimputationen er foretaget efter den foreslåede og hyppigt anvendte metode i "Imputing consumption from income and wealth information" af Browning og Leth-Petersen (2003). Metoden indebærer, at husstandens forbrug beregnes ved at se på ændringen i familiens opsparing og gæld, formuen, sammenholdt med indkomsten efter skat for perioden, den disponible indkomst. Den del af indkomsten, der ikke bruges på at spare op eller nedbringe gæld antages at være forbrugt. Formue placeret i aktier ved årets indgang forudsættes at følge udviklingen i det danske C20-indeks på baggrund af en balanceret 50/50 portefølje med aktier og obligationer. Boligformue indgår ikke i forbrugsimputationen, hvilket medfører, at stigende boligpriser og deraf øget friværdi ikke tælles med som opsparing. Dog indgår det imputerede afkast af egen bolig, som er stigende over perioden pga. stigende boligpriser. Dette metodevalg følger Abildgren og andre (2018).

Pensionsopsparing indgår ikke ved opgørelsen af opsparing/forbrug.

Estimation af marginal forbrugstilbøjelighed

Den marginale forbrugstilbøjelighed er estimeret i en fixed effects-regression på familieniveau for perioden 2015-2018, hvor den afhængige variabel er imputeret forbrug, der regresseres pba. disponibel indkomst, finansielle aktiver og passiver samt år-dummies. Alle beløb er husstandsækvivalerede. Yderligere observationer er frasorteret ved at fjerne observationer med imputeret forbrug i top og bund 1 pct. og yderligere ved for hver regression at beregne Cook's Distance for hver observation og frasortere dem, hvor målet er større end 1.

Der indgår ca. 2.445.000 familier med i alt 7.930.000 observationer for perioden 2015-2018 i undersøgelsens endelige datagrundlag.

Estimationerne er som robusthedstjek også foretaget for andre tidsperioder (2010-2014 og 2016-2018) samt eksklusive familier med voksne studerende. Resultaterne fra disse estimationer er ikke rapporteret her, men giver anledning til de samme konklusioner.